

Date: 19th February-2025

INGLIZ TILINING GLOBAL TIL SIFATIDAGI KELAJAGI

Shavkatova Shaxrizoda Avaz qizi

Samarqand davlat chet tillari instituti 2-kurs talabasi

shavkatovashaxrizoda797@gmail.com

Ilmiy rahbar: **Esanov Sirojiddin**

Annotasiya: Ingliz tili XXI asrda dunyo bo'ylab eng ko'p tarqalgan va muhim tilga aylangan. Bugungi kunda ingliz tili faqatgina Britaniya va Amerika Qo'shma Shtatlarida emas, balki ko'plab davlatlarda, ijtimoiy media platformalarida, ilmiy tadqiqotlarda va xalqaro biznesda ham keng qo'llanilmoqda. Ushbu maqolada ingliz tilining global til sifatidagi kelajagi, uning sabab va omillari, shuningdek, ijtimoiy va madaniy ta'siri haqida batafsil ma'lumotlar beriladi.

Kalit so'zlar: XXI asr madaniyati, global til, biznes va savdo, ta'lim, texnologiya, ijtimoiy tarmoqlar, muammolar, tendensiyalar va boshqalar...

— Global til sifatidagi o'rni

Ingliz tilining global til sifatida qabul qilinishi bir nechta omillarga bog'liq. Avvalo, tarixiy jihatdan, Britaniya imperiyasining kengayishi ingliz tilining ko'plab mamlakatlarga tarqalishiga olib keldi. Imperiya o'zining koloniyalari orqali ingliz tilini mahalliy tillar bilan birga qo'llashni boshlagan. Keyinchalik, AQShning dunyo iqtisodiyoti va madaniyatidagi o'rni ingliz tilining global mavqeini yanada mustahkamladi. Hozirgi kunda ingliz tili ochiq ma'lumotlar, internet, ilmiy tadqiqotlar va xalqaro aloqa uchun asosiy til sifatida xizmat qiladi.

— Ingliz tilining iqtisodiy ta'siri

Xalqaro biznes va savdo sohalarida ingliz tilining rivojlanishi muhim iqtisodiy ta'sir ko'rsatadi. Ko'plab xalqaro kompaniyalarning bosh ofislari ingliz tilida faoliyat yuritadi, va bu tilning qo'llanilishi global biznesda hayotiy ahamiyatga ega. Ingliz tilini bilish xalqaro bozorda ish o'rinlariga kirishda afzallik yaratadi. Jarayonlarda ingliz tilidan foydalanish tadbirkorlik va investitsiyalarni jalb qilishda muhim rol o'ynaydi.

— Ta'lim va ilm-fan

Ta'lim sohasida ingliz tili yangi avlod uchun muhim vosita sifatida xizmat qilmoqda. Ommaviy ta'lim tizimlarida ingliz tilini o'qitish dasturlari rivojlanmoqda. Ta'lim muassasalari va universitetlar ingliz tilida ta'lim berish orqali talabalarni global fikrlovchilar sifatida tayyorlashni maqsad qilmoqdalar. Ilmiy tadqiqotlarda ingliz tili asosiy vosita bo'lib xizmat qiladi, shuning uchun tadqiqotchilar va olimlar o'z ishlarini keng auditoriyaga yetkazish uchun ingliz tilidan foydalanadilar.

— Texnologiya va ijtimoiy media

Internet va ijtimoiy media inqilobi ingliz tilining global yoyilishiga yanada ko'maklashdi. Ko'p sonli dasturlar, ilovalar va veb-saytlar ingliz tilida mavjud. Odamlar orasida ingliz tilidagi kontentga bo'lgan talab oshib bormoqda. YouTube, Facebook,

Date: 19th February-2025

Twitter kabi platformalar orqali ingliz tilida kontent yaratish va tarqatish osonlashdi. Bu esa ingliz tilining global aloqalar va madaniy ta'sirini kuchaytirdi.

— Ijtimoiy va madaniy jihatlar

Ingliz tilining global ravnaqida ijtimoiy va madaniy omillar ham katta o'rin tutadi. Ingliz tili ko'plab filmlar, musiqalar, va adabiy asarlarda ishlatiladi. Bu tarjima qilish va mahalliy tillarni biladigan odamlarni o'ziga jalb qiladi. Madaniy almashuvlar va xalqaro festival va tadbirlar ingliz tilining o'zaro ta'sirda juda muhim rol o'ynashiga olib keladi. Odamlar o'rtasida yanada samarali aloqa qilish uchun ingliz tilini o'rganish zaruriyati kuchaymoqda.

— Qiyinchiliklar va muammolar

Shunga qaramay, ingliz tilining global til sifatida yoyilishida ham qiyinchiliklar mavjud. Bular orasida mahalliy tillarning yo'qolishi va madaniy dasturlarning pasayishi muammosi mavjud. Ingliz tili hammasiga teng emas, chunki boshqa tillar o'z tarixiy va madaniy ahamiyatiga ega. Ko'plab mutaxassislar mahalliy tillarni saqlab qolish va rivojlantirish zarurligini ta'kidlamoqda, xususan ingliz tilining tarqalganda madaniy rang-baranglikni yo'qotish xavfi mavjud.

— Kelajakdagi tendensiyalar

Kelajakda ingliz tilining global mavqeini yanada mustahkamlash ehtimoli mavjud. Biroq, bu jarayon boshqa tillar va madaniyatlar bilan o'zaro ta'sirda davom etadi. Hozirgi kunda ko'plab davlatlar bir vaqtning o'zida bir nechta tillarda ta'lim berish tizimini qo'llamoqda, bu esa madaniy diversifikatsiyani va bilimlarni kengaytirishga imkon beradi. Ingliz tili global til sifatida o'z ahamiyatini saqlab qolishi kerak, lekin bu boshqa tillarni va madaniyatlarni inobatga olgan holda bo'lishi lozim.

Xulosa o'rnida shuni aytish lozimki, Ingliz tilining global til sifatida rivojlanishi ko'plab omillarga bog'liq va u nafaqat iqtisodiy, balki madaniy va ijtimoiy jihatdan ham muhimdir. Ingliz tilini bilish umr bo'yi o'rganish va o'zini rivojlantirish uchun zaruriy vosita hisoblanadi. Biroq, ingliz tilining tarqalishi bilan bir qatorda mahalliy tillar va madaniyatlarni saqlash va rivojlantirish muhimligi unutilmasligi kerak. Kelajakka qarab, ingliz tilining ta'siri davom etadi, lekin bu jarayon ko'p tilli va madaniyatli jamiyatlarda ijobiy o'zgarishlar yaratishi kerak.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Crystal, D. (2000). Global til sifatida ingliz tili. Cambridge University Press.
2. Graddol, D. (2006). Kelajakda ingliz tili: global ingliz tilining yangi yo'nalishlari. British Council.
3. McArthur, T. (2002). Dunyo ingliz tili bo'yicha qo'llanma. Oxford University Press.
4. Phillipson, R. (1992). Linguistik imperializm. Oxford University Press.
5. Jenkins, J. (2007). Lingua franca sifatida ingliz tili: munosabat va identitet. Routledge.
6. Seidlhofer, B. (2011). Lingua franca sifatida ingliz tilini tushunish. Oxford University Press.

Date: 19th February-2025

7. Mair, C. (2006). Globalizatsiya, ingliz tili va uning kelajagi. Journal of Social Issues, 62(2), 225-232.
8. Kachru, B.B. (1985). Standartlar, normalar va ingliz tilining global ingliz tillaridagi roli.

